

Remiss av betänkandet EU på hemmaplan SOU 2016:10 (Ert dnr. KU 2016/00181/D)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande samt främja attraktiviteten på regionala miljöer där företag verkar och utvecklas.

I syfte att främja entreprenörskap samt stödja företag att starta, växa och utvecklas arbetar Tillväxtverket även med att förbättra kapitalförsörjningen till särskilda företagsgrupper.

Tillväxtverket arbetar också med att förenkla processen för att bilda verksamheter och verka som företagare. I det arbetet utgör förenkling av regler en viktig del. Tillväxtverkets roll är att driva och utveckla förenklingsarbetet i samverkan med departement, myndigheter, kommuner och näringsliv.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstagande

Tillväxtverket vill ta tillfället i akt att yttra sig över några delar av remissen som har starka beröringspunkter med Tillväxtverkets förenklingsarbete.

Tillväxtverket är mycket positivt till att arbetet med tidiga samråd i Sverige i samband med arbete med EU-regler systematiseras, stärks och tillmäts större betydelse än idag. Tillväxtverket anser att utredningens förslag bör kompletteras med ett införande av bestämmelser i Regeringsformen om ett obligatoriskt remissförfarande i ett tidigt skede, när de första ståndpunkterna ska formuleras, för frågor som beslutas inom EU. Därför bör förutsättningarna för att genomföra en sådan ändring utredas och förslag på lagtext tas fram. Med detta tillägg vill Tillväxtverket stötta samtliga förslag om bättre insyn, delaktighet och inflytande som utredningen framför i kapitel 4.

Såsom utredningen framför på sida 103 finns det bestämmelser om obligatoriskt remissförfarande beträffande regeringsärenden i Regeringsformen idag. Förslag till lagstiftning på EU-nivå, d.v.s. kommissionens förslag till förordningar och direktiv är dock formellt sett inte regeringsärenden. Därför saknas det idag krav på obligatoriskt remissförfarande för sådana frågor idag. Det är önskvärt med en ordning som är anpassad dels för den fullt ut svenska lagstiftningsprocessen och dels för regler som beslutas i EU. Idag är Regeringsformen i denna del enbart anpassad till den fullt ut svenska lagstiftningsprocessen.

Omkring 50 procent av regelbördan går att härleda till EU-lagstiftning. Det är därför av utomordentligt stor betydelse för arbetet med att åstadkomma enkla och ändamålsenliga regler, och minska tillväxthinder i form av regler, att Sverige deltar effektivt i arbetet med regler på EU-nivå. För att kunna nå en hög grad av påverkan i en riktning som är positiv för Sverige och förhoppningsvis även för EU i stort är det viktigt att svenska offentliga aktörer arbetar aktivt med att få in synpunkter och argument från berörda aktörer. De som kan visa på konsekvenser av olika handlingsalternativ borde involveras mer och tidigare och vara med löpande i arbetet. Goda förslag som är väl genomarbetade och förankrade och som framförs med ett strategiskt tillvägagångssätt har större sannolikhet att kunna påverka kommande EU-regler.

Det är därför av stor vikt att arbeta systematiskt, aktivt och transparent med tidiga samråd. Tillväxtverket anser att Sverige bör närma sig det sätt att arbeta som finns i Danmark och Nederländerna. OECD framhåller vikten av tidigt samråd i Regulatory Policy Outlook 2015.

Som utredningen beskriver är det i vissa fall departement som sköter tidiga samråd och efterföljande förhandlingar på EU-nivå. I andra fall delegerar departementen detta till statliga myndigheter. Olika typer av uppdelat arbete där departementet utför vissa moment och myndigheten andra moment förekommer även det. Tillväxtverket bedömer att det sannolikt är mycket svårt och inte heller önskvärt att försöka åstadkomma ett identiskt arbetsätt mellan samtliga departement och myndigheter. Tillväxtverket vill framhålla vikten av att de sätt att samarbeta mellan departement och myndigheter som finns är väl genomtänkta, transparanta med en tydlig ansvarsfördelning och tydliga roller.

Enligt Tillväxtverkets erfarenheter finns det ett behov av att se över om de personer som deltar i förhandlingar på EU-nivå kan beredas ett bättre stöd i form av utbildningar och erfarenhetsutbyten för att stärkas i sina roller och därmed kunna nå större inflytande vid förhandlingar om regler på EU-nivå.

Eftersom Tillväxtverket anser att tidigt samråd är centralt för att kunna åstadkomma enkla och ändamålsenliga regler har Tillväxtverket tagit fram en broschyr om samråd (Att lyssna på företagen) samt en broschyr om tidig påverkan i EU-arbetet (Från EU-förslag till myndighetsföreskrift). Tillväxtverket har även genomfört EU-utbildningar för myndigheter och departement där utgångspunkten varit 6 § 6 punkten i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244). Vid dessa utbildningar har vi även lyft vikten av att arbeta aktivt i ett tidigt skede och genomföra samråd.

Tillväxtverket delar gärna med sig av de kunskaper och erfarenheter av tidiga samråd och tidig påverkan som skapats vid arbetet med mer enkla och ändamålsenliga regler. Tillväxtverket bidrar gärna i nästa steg av arbetet med att ta fram regler i linje med de utredningen föreslår. När dessa regler väl har kommit på plats kan Tillväxtverket stödja regelgivare, i bland annat frågor som rör genomförandet av tidiga samråd, när de arbetar med att ta fram regler som förväntas få stor effekt på företagens konkurrenskraft och/eller regelkostnader.

Det är ofta svårt, men samtidigt mycket viktigt, för remissinstanser att komma med synpunkter och argument i ett tidigt skede eftersom det i det skedet i allmänhet inte finns några tydliga och konkreta förslag att ta ställning till. Därför vill Tillväxtverket

lyfta fram att det är viktigt att exempelvis företag och dess branschorganisationer får goda möjligheter att arbeta fram kvalitativa och väl underbyggda synpunkter och argument. Bland annat är det viktigt att de engageras så tidigt som möjligt, så att de får så mycket tid som möjligt på sig att ta fram synpunkter och argument. Därutöver är det en fördel med tydlig, målgruppsanpassad information och lämpliga kanaler för påverkan. Olika företag och branschorganisationer kan bidra mest effektivt i olika kanaler. Det är önskvärt att det finns en öppenhet från det offentliga att välja de kanaler som är mest effektiva för de berörda som ombeds bidra med synpunkter och argument.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Michael Heuman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Stefan Ernlund och avdelningschef Anna Bünger medverkat.

Gunilla Nordlöf

Michael Heuman

Att lyssna på företagen:

<http://publikationer.tillvaxtverket.se/ProductView.aspx?ID=1827>

Från EU-förslag till myndighetsföreskrift:

<http://publikationer.tillvaxtverket.se/ProductView.aspx?ID=1767>

OECD Regulatory Policy Outlook 2015:

<http://www.oecd.org/gov/oecd-regulatory-policy-outlook-2015-9789264238770-en.htm>